

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DİYARBAKIR KÜLTÜRVARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No: 08.02.2022- 344
Karar Tarihi ve No : 08.02.2022-9056
Dosya No : 21.03/202

Toplantı Yeri
DİYARBAKIR

Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, Demirölçek Mahallesinde bulunan tapulama harici alanda kalan, I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescilli Zerzevan Kalesinde yer alan Yeraltı Sığınağının rölövesi ile tescil talebinin Koruma Kurulunda değerlendirilmesine ilişkin; Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 04.05.2005 gün ve 257 sayılı I. Derece Arkeolojik Sit Alanı tescil kararı, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 25.11.2020 gün ve 7960 sayılı yeni sit sınırları belirleme kararı, 22.12.2021 gün ve 8983 sayılı karar, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 16.12.2021 gün ve E.2013420 sayılı Zerzevan Kalesi Kazı Başkanlığından istenilen görüş yazısı, Zerzevan Kalesi Kazı Başkanı Doç.Dr. Aytaç COŞKUN' nun 11.01.2022 tarihli görüş yazısı, Diyarbakır Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü'nün 13.01.2022 tarih ve E.2104503 sayılı yazısı, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanının hazırladığı 14.01.2022 gün ve E.1163346 sayılı dosya inceleme raporu okundu. Ekleri (rölöve, tescil fişi) ve konuya ilişkin bilgi, belgeler incelendi. Yapılan görüşmeler sonunda;

Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, Demirölçek Mahallesinde bulunan tapulama harici alanda kalan, I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescilli Zerzevan Kalesinde yer alan Yeraltı Sığınağının 2863 sayılı Kanununun 6. Maddesi ile Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik'in 4. Maddesinde belirtilen "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" niteliklerini gösterdiğinden, anılan Kanununun 7. Maddesi kapsamında "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" olarak tesciline, yapı grubunun I.(Birinci) Grup yapı olarak belirlenmesine, hazırlanan tescil fişinin uygun olduğuna;

- Yeraltı Sığınağının bulunduğu tapulama harici alanda yapılacak yeni bir sınırlandırma ve parsel ihdasında Tapu Müdürlüğüne "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmeliğinin" 8. maddesi gereğince şerh bırakılmak üzere Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne bildirilmesine;

- Yeraltı Sığınağında ve sit sınırları içerisinde yapılacak olan her türlü fiziki ve inşai (ifraz, tevhit, imar uygulaması dahil) uygulama öncesinde Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulundan izin alınması gerektiğine;

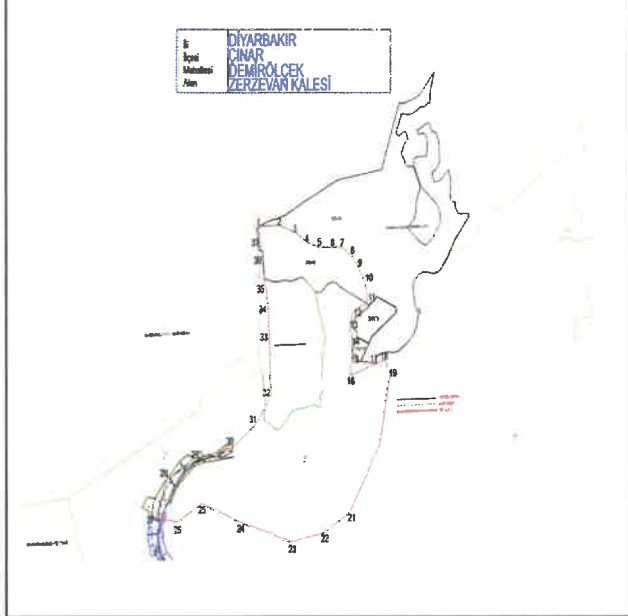
- Yeraltı Sığınağının hazırlanan rölövesinin uygun olduğuna;

-Hazırlanacak restitüsyon ve restorasyon projelerinin Kurulumuza iletilmesine karar verildi.

AVRUPA KONSEYİ	KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ (D.K.V.K.E)		ENVANTER NO:	
T Ü R K İ Y E	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		ANIT	
İLİ: DİYARBAKIR	İLÇESİ: Çınar	MAHALLE/MEVKİ: Demirölçek	KORUMA DERECESESİ	ANITSAL 1 2 3
SOKAK VE KAPI NO:	KAD. :PAFTA: ADA: PARSEL:		ÇEVRESEL	1 2 3
ADI : Yeraltı Sığınağı	YAPTIRAN:	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI:	
	YAPIM TARİHİ:	KİTABE:	VAKFİYE:	

GENEL TANIM: Diyarbakır İli, Çınar İlçe sınırları içerisinde I. Derece Arkeolojik Sit olarak tescilli Zerzevan Kalesinin kuzeyinde yer almaktadır.

KORUNMUŞLUK DURUMU: Yıkılmış	TAŞIYICI YAPI:	CEPHE DURUMU:	ÖRTÜ DURUMU: yok	İÇ YAPI DURUMU:	BEZEME DURUMU: -	RUTUBET DURUMU: -
------------------------------	----------------	---------------	------------------	-----------------	------------------	-------------------

GÖZLEMLER: Korunması gerekli kültür varlığı özelliği göstermektedir.

BUGÜNKÜ SAHİBİ: Maliye Hazinesi	BAKIMINDAN SORUMLU OLAN:
---------------------------------	--------------------------

YAPILAN ONARIMLAR:

AYRINTILI TANITIM: Diyarbakır İli, Çınar İlçe sınırları içerisinde Mardin Karayolu üzerinde ve Çınar İlçesi'ne 17 km. uzaklıkta yüksekçe bir tepe üzerinde kurulmuş olan kale kesme bazalt taştan inşa edilmiştir. Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, M.S. 300'lü yıllarda Sasaniler ile Romalılar arasında bölgeyi el geçirmek için yapılan uzun ve kanlı savaşlar sırasında, Mezopotamya'yı Diyarbakır ve Anadolu'ya bağlayan bir geçiş köprüsü diyebileceğimiz yola hâkim ve bu yolu kolaylıkla kontrol edebilecek yüksek bir tepede kurulmuştur. Bu nedenle kilit noktada yer alan ve Roma'nın askeri yerleşimi olan Zerzevan Kalesi'nde yeni başlayan çalışmalar, bölgenin Roma Dönemi'nin aydınlanması açısından oldukça önemli bir rol üstlenmektedir. Yerleşim konumu itibarıyla bütün vadiye hakim, antik ticaret yolu üzerinde, geniş bir alanı kontrol altında tutan, stratejik bir Roma sınır garnizonudur. Bununla birlikte Zerzevan'da sadece askerler kalmamış, aynı zamanda sivillerin yaşadığı da söylenebilir.

Söz konusu Yeraltı sığınağı ve depo yerleşimin kuzey sur duvarına yakın bir alanda, 400 kişinin geçici olarak barınabileceği, ana kayanın oyularak oluşturulduğu yeraltı sığınağı bulunmaktadır. İki bölümden oluşan sığınak 5 havalandırmaya ve döner merdivenli bir girişe sahiptir. Her bir bölümü 14x3,5 m. boyutlarında olan sığınakın tespit edilen yüksekliği 4,3 m.'dir. Yapının savaş zamanı çevrede yerleşik tarımla uğraşan insanların kullanabileceği bir yapı, barış zamanında ise yiyecek deposu olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

TEKNİK BİLGİLER:	ISITMA SİSTEMİ:	
	KANALİZASYON:	
	SU:	
	ELEKTRİK:	

ÖZGÜN KULLANIMI:
Yeraltı Sığınağı

BUGÜNKÜ KULLANIMI:
Boş

ÖNERİLEN KULLANIMI:

HAZIRLAYANLAR:
Neslihan ÖZKAN Mimar

Veysel ACUN Mimar
13.01.2022

KONTROL EDEN:
Mehriban KARAASLAN
Bölge Kurulu Müdürü

YAYIN DİZİNİ :	EKLER :
1-	RAPOR X
2-	FOTOĞRAF X
3-	RÖLÖVE PROJESİ X
4-	RESTORASYON PROJESİ
	HARİTA X
	KROKİ X
	KİTABE
	VAKFİYE

TESCİL :	Zerzevan Kalesi
KARAR NO :	257
KARAR TARİHİ :	04.05.2005
REVİZYON:	

T.C. Diyarbakır Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulunun 08.07.2022... tarih ve 9056 Sayılı Karar Eki dir.

